

Wymagania edukacyjne

Geografia

Klasa 7

Tabelaryczne ujęcie szczegółowych wymagań edukacyjnych dla uczniów bez dostosowań

Ocena	Wymagania edukacyjne
niedostateczny (1)	Uczeń nie opanował wiadomości i umiejętności określonych podstawą programową.
dopuszczający (2)	Uczeń: • wskazuje położenie Polski na mapie, jej sąsiadów, skrajne punkty, województwa i ich stolice • wymienia czynniki kształtujące klimat w Polsce • wskazuje na mapie obszary Polski charakteryzujące się największą i najmniejszą lesistością • wymienia cechy geograficzne Morza Bałtyckiego • wymienia podstawowe formy ochrony przyrody w Polsce • lokalizuje na mapie wybrane parki narodowe • wymienia przykłady wykorzystania skał i surowców mineralnych w działalności człowieka • korzystając z danych statystycznych, odczytuje liczbę ludności Polski i innych krajów w różnych okresach

Ocena	Wymagania edukacyjne
	• podaje definicję przyrostu naturalnego i rzeczywistego oraz gęstości zaludnienia • odczytuje z wykresów wielkość przyrostu naturalnego, a z piramidy wieku i płci liczebność danej grupy wiekowej • określa, jakie dane można odczytać z piramidy wieku i płci • podaje przykłady grup etnicznych i mniejszości narodowych w Polsce • wymienia religie i wyznania istniejące w Polsce • odczytuje z wykresów kołowych strukturę zatrudnienia ludności • definiuje pojęcia migracji, emigranta i imigranta, urbanizacja, aglomeracja • wymienia przyczyny rozwoju miast w Polsce oraz pięć największych miast Polski • wymienia przyrodnicze i pozaprzyrodnicze czynniki decydujące o rozwoju rolnictwa w Polsce • opisuje na prostych przykładach związek między warunkami naturalnymi a rozmieszczeniem upraw roślin i chowu zwierząt • wskazuje konsekwencje nadmorskiego położenia Polski • wyjaśnia termin restrukturyzacja przemysłu • wymienia przykłady działalności gospodarczej zaliczanej do sektora usług • podaje przykłady różnych rodzajów transportu, ich wady i zalety • wymienia najważniejsze atrakcje turystyczne w Polsce i wskazuje ich położenie na mapie • podaje przykłady polskich obiektów wpisanych na Listę UNESCO • wymienia ważniejsze regiony turystyczne Polski • wymienia kilka metod ochrony przeciwpowodziowej

Ocena	Wymagania edukacyjne
	• podaje przykłady surowców energetycznych wykorzystywanych w Polsce • wymienia wady i zalety węgla kamiennego i brunatnego jako surowców energetycznych • podaje cechy środowiska geograficznego i opisuje warunki życia w dużym mieście i w strefie podmiejskiej • podaje przykładowe przyczyny przenoszenia się mieszkańców wsi do miast • podaje przykłady przedsiębiorstw, których lokalizacja zależy od bliskości szlaków transportowych • podaje przykłady walorów turystycznych Pobrzeża Bałtyku i Małopolski • wskazuje położenie swojego regionu geograficznego na mapie Polski • podaje przykładowe formy współpracy pomiędzy regionami • określa obszar utożsamiany z własną „małą ojczyzną” jako symboliczną przestrzenią w wymiarze lokalnym.
dostateczny (3)	Uczeń: • wymienia wszystkie województwa i ich stolice • podaje przykłady konsekwencji rozciągłości południkowej i równoleżnikowej Polski • wymienia formy powstałe w wyniku akumulacyjnej i erozyjnej działalności lądolodu • wymienia cechy klimatu Polski • omawia na podstawie map klimatycznych zróżnicowanie rozkładu temperatur, opadów, długości trwania okresu wegetacyjnego w Polsce

Ocena	Wymagania edukacyjne
	• nazywa i wskazuje na mapie główne dorzecza i zlewiska w Polsce • wymienia rodzaje lasów • wskazuje na mapie rejony występowania poszczególnych typów gleb • opisuje położenie Bałtyku, zróżnicowanie linii brzegowej, główne cechy środowiska morskiego • podaje przykłady działań, które należy podjąć, aby chronić przyrodę Polski • lokalizuje na mapie wszystkie parki narodowe w Polsce • wymienia i wskazuje rejony występowania poszczególnych surowców mineralnych • porównuje liczbę ludności Polski z innymi krajami Europy • odczytuje dane z mapy gęstości zaludnienia Polski • podaje przykłady województw o najniższym i najwyższym przyroście naturalnym • wskazuje na piramidzie wieku i płci przedziały wiekowe ludności w wieku produkcyjnym; przedziały wiekowe w których przeważają w polskim społeczeństwie kobiety i mężczyźni • wyjaśnia zjawisko nadumieralności mężczyzn • wymienia mniejszości narodowe i etniczne w Polsce • podaje przykłady fal migracyjnych w Polsce • definiuje pojęcia suburbanizacja, aglomeracja monocentryczna i aglomeracja policentryczna (konurbacja) i podaje ich przykłady • podaje przykłady rozwoju miast w dogodnych warunkach przyrodniczych • na podstawie map tematycznych opisuje warunki przyrodnicze dla rozwoju rolnictwa w Polsce • omawia wpływ czynników pozaprzyrodniczych na rozwój rolnictwa w Polsce

Ocena	Wymagania edukacyjne
	• wskazuje na podstawie kartogramu województwa o największym i najmniejszym pogłowie bydła i trzody chlewnej • podaje i opisuje przykłady działalności gospodarczej w różnych sektorach gospodarki narodowej związanych z gospodarką morską • wymienia czynniki lokalizacji przemysłu zaawansowanych technologii • omawia zmiany czynników lokalizacji przemysłu high-tech względem tradycyjnych gałęzi przemysłu • charakteryzuje różnorodność usług występujących w Polsce • omawia wybrane atrakcje turystyczne w Polsce • wymienia obiekty wpisane na Listę UNESCO • wskazuje na mapie fizycznej Polski regiony o szczególnych walorach turystycznych • na podstawie map, danych liczbowych oraz innych materiałów źródłowych podaje konsekwencje wystąpienia powodzi • na podstawie materiałów podaje przykłady związków warunków naturalnych z kierunkami rozwoju energetyki • dokonuje podziału czynników rozwoju energetyki na przyrodnicze i pozaprzyrodnicze • na podstawie map, fotografii oraz danych liczbowych wskazuje zmiany zachodzące w wybranej strefie podmiejskiej • wymienia przykłady nowych kierunków zagospodarowania terenu w strefie podmiejskiej • na podstawie materiałów opisuje zmiany liczby zatrudnionych w różnych gałęziach przemysłu w Polsce

Ocena	Wymagania edukacyjne
	• na podstawie mapy określa zmiany w zagospodarowaniu obszarów położonych nieopodal ważnych szlaków komunikacyjnych • na podstawie materiałów udowadnia, że Kraków jest turystyczną stolicą Polski • na podstawie diagramów opisuje zmiany liczby turystów nad Bałtykiem • charakteryzuje środowisko przyrodnicze regionu oraz określa jego główne cechy na podstawie map tematycznych • dobiera odpowiednią mapę do realizacji wycieczki krajoznawczej • na podstawie dostępnych materiałów wyjaśnia korzyści płynące ze współpracy międzyregionalnej • przedstawia w dowolnej formie atrakcyjność „małej ojczyzny”.
dobry (4)	Uczeń: • wymienia i wskazuje na mapie województwa i sąsiadów Polski • wymienia konsekwencje rozciągłości południkowej i równoleżnikowej Polski • omawia uwarunkowania złodowceń w Polsce • opisuje na podstawie mapy rozmieszczenie surowców mineralnych w Polsce oraz ich znacznie gospodarcze • omawia cechy klimatu Polski • wskazuje formy działalności człowieka uzależnione od warunków klimatycznych • opisuje cechy sieci rzecznej w Polsce

Ocena	Wymagania edukacyjne
	• charakteryzuje poszczególne rodzaje lasów i typy gleb • omawia cechy fizyczne wód Bałtyku i ich zależność od warunków przyrodniczych • wyjaśnia znaczenie terminów: segregacja odpadów, recykling • wymienia formy ochrony przyrody, również występujących w pobliżu miejsca zamieszkania • porównuje zmiany w przyroście naturalnym i rzeczywistym w Polsce • analizuje piramidę wieku i płci • omawia przyczyny migracji zagranicznych • porównuje poziom urbanizacji Polski z innymi krajami Europy • analizuje sieć miejską Polski i porównuje ją z siecią miast w Europie • porównuje strukturę zatrudnienia wg sektorów gospodarki w Polsce i w krajach Europy Zachodniej • opisuje rozmieszczenie podstawowych roślin uprawnych i zwierząt hodowlanych w Polsce • omawia na wybranych przykładach rozwój usług oraz na czym polega restrukturyzacja zakładów przemysłowych w Polsce • uzasadnia konieczność zachowania walorów dziedzictwa przyrodniczego • uzasadnia stosowanie kilku wybranych metod ochrony przeciwpowodziowej • określa wpływ sztucznych zbiorników wodnych na występowanie i skutki powodzi • na wybranych przykładach uzasadnia rozwój energetyki opartej na odnawialnych źródłach energii w Polsce • wyjaśnia związek pomiędzy warunkami pozaprzyrodniczymi a kierunkami rozwoju energetyki • wyjaśnia przyczyny przenoszenia się mieszkańców i działalności gospodarczej do strefy podmiejskiej

Ocena	Wymagania edukacyjne
	• podaje przykłady skutków społecznych i gospodarczych migracji ze wsi do miast • charakteryzuje zmiany w sektorach zatrudnienia w Polsce obserwowane po transformacji gospodarczej • wyjaśnia korzyści wynikające z lokalizacji przedsiębiorstw w pobliżu szlaków transportowych • na wybranym przykładzie określa znaczenie portu morskiego dla rozwoju przedsiębiorstw • porównuje atrakcyjność turystyczną wybranych miejsc i obiektów w Małopolsce • rozpoznaje skały występujące we własnym regionie • przedstawia w dowolnej formie przyrodnicze i kulturowe walory regionu • uzasadnia przesłanki zawierania umów partnerskich z innymi regionami • rozpoznaje w terenie główne obiekty decydujące o atrakcyjności „małej ojczyzny”.
bardzo dobry (5)	Uczeń: • bezbłędnie podaje nazwy województw i ich stolic oraz wskazuje je na mapie • na podstawie podanych współrzędnych geograficznych wskazuje skrajne punkty Polski i Europy oraz wyjaśnia konsekwencje rozciągłości południkowej i równoleżnikowej ich obszarów • przedstawia wpływ ruchów górotwórczych i zlodowaceń w Europie na ukształtowanie powierzchni Polski • wskazuje na mapie rozmieszczenie głównych rodzajów surowców mineralnych znajdujących się najbliżej miejsca zamieszkania oraz omawia ich znaczenie gospodarcze

Ocena	Wymagania edukacyjne
	• charakteryzuje zależności między warunkami klimatycznymi a rolnictwem, turystyką i transportem • charakteryzuje dorzecza Wisły i Odry • porównuje zbiorowiska leśne w różnych częściach Polski • omawia genezę wybranych typów gleb oraz ocenia ich przydatność rolniczą • wyjaśnia zróżnicowanie zasolenia i termiki wód Bałtyku • omawia wpływ działalności człowieka na atmosferę, wody i gleby • opisuje zasady rozwoju zrównoważonego • omawia tendencje zmian liczby ludności Polski • podaje przyczyny rozwoju populacji najgęściej zaludnionych regionów Polski oraz zróżnicowania wielkości przyrostu naturalnego • porównuje i wyjaśnia zróżnicowanie narodowościowe, etniczne i wyznaniowe ludności Polski i wybranych państw europejskich • omawia zmiany, jakie zaszły w strukturze zatrudnienia w Polsce po drugiej wojnie światowej • porównuje strukturę zatrudnienia w Polsce i w innych krajach Europy • omawia konsekwencje migracji • analizuje zmiany w osadnictwie wiejskim i miejskim, identyfikuje przyczyny rozwoju miast • potrafi wymienić przykłady krajów o najwyższym i najniższym poziomie urbanizacji w Europie • formułuje wniosek dotyczący związku między strukturą zatrudnienia oraz Produktem Krajowym Brutto a poziomem rozwoju gospodarczego • wyjaśnia wpływ zmienności pogody na rolnictwo w Polsce

Ocena	Wymagania edukacyjne
	• wyjaśnia przyczyny zróżnicowania rozmieszczenia roślin uprawnych w Polsce • omawia występowanie chowu zwierząt w Polsce • wskazuje związek między oszczędzaniem energii a pozytywnym wpływem na przyrodę • wskazuje na mapie lokalizację Krakowskiego Parku Technologicznego i Doliny Lotniczej i omawia ich wpływ na przemysł w Polsce • wskazuje przykłady sukcesów polskich przedsiębiorstw branży high-tech na arenie międzynarodowej • omawia wpływ mieszkańców Polski na rozwój kulturowy kraju • uzasadnia konieczność zachowania walorów dziedzictwa przyrodniczego • analizuje i porównuje konsekwencje stosowania różnych metod ochrony przeciwpowodziowej oraz określa wpływ zabudowy obszarów zalewowych i sztucznych zbiorników wodnych na występowanie i skutki powodzi na przykładzie Dolnego Śląska i Małopolski • określa warunki przyrodnicze i pozaprzyrodnicze sprzyjające lub ograniczające produkcję energii ze źródeł nieodnawialnych i odnawialnych • identyfikuje związki między rozwojem dużych miast a zmianami w strefach podmiejskich w zakresie użytkowania i zagospodarowania terenu, stylu zabudowy oraz struktury ludności na przykładzie obszarów metropolitalnych Warszawy i Krakowa • wyjaśnia wpływ migracji na strukturę wieku i zmiany w zaludnieniu na obszarach wiejskich • wykazuje wpływ przemian politycznych i gospodarczych w Polsce po 1989 roku na zmiany struktury zatrudnienia • identyfikuje związki między przebiegiem autostrad i dróg ekspresowych a lokalizacją przedsiębiorstw

Ocena	Wymagania edukacyjne
	przemysłowych, centrów logistycznych i handlowych w obszarze metropolitalnym Wrocławia oraz między transportem morskim a lokalizacją inwestycji przemysłowych i usługowych na przykładzie Trójmiasta • określa wpływ walorów przyrodniczych Pobrzeża Bałtyku oraz dziedzictwa kulturowego Małopolski na rozwój turystyki na tych obszarach • prezentuje główne cechy struktury demograficznej ludności i gospodarki regionu na podstawie wyszukanych danych statystycznych i map tematycznych • projektuje trasę wycieczki krajoznawczej po własnym regionie na podstawie wyszukanych źródeł informacji • dyskutuje na temat form współpracy między własnym regionem a partnerskimi regionami zagranicznymi.
celujący (6)	Uczeń: • doskonale opanował umiejętności zapisane w podstawie programowej • samodzielnie rozwiązuje problemy i ćwiczenia o dużym stopniu trudności.

Tabelaryczne ujęcie szczegółowych wymagań edukacyjnych dostosowanych do indywidualnych potrzeb i możliwości ucznia z ryzykiem dysleksji, dysleksją rozwojową, dysortografią, dysgrafią, dyskalkulią

W przypadku dysgrafii nie jest wymagana precyzja przy tworzeniu rysunków, schematów. Akceptowane jest pismo drukowane i

prace domowe pisane na komputerze.

W przypadku dyskalkulii oceniany jest przede wszystkim tok rozumowania, a nie techniczna strona liczenia.

Ocena	Wymagania edukacyjne
niedostateczny (1)	Uczeń nie opanował wiadomości i umiejętności określonych podstawą programową.
dopuszczający (2)	Uczeń: • z pomocą nauczyciela wskazuje położenie Polski na mapie, jej sąsiadów, skrajne punkty, województwa i ich stolice • wymienia czynniki kształtujące klimat w Polsce • z pomocą nauczyciela wskazuje na mapie obszary Polski charakteryzujące się największą i najmniejszą lesistością • wymienia cechy geograficzne Morza Bałtyckiego • wymienia podstawowe formy ochrony przyrody w Polsce • lokalizuje na mapie z pomocą nauczyciela wybrane parki narodowe • wymienia przykłady wykorzystania skał i surowców mineralnych w działalności człowieka • korzystając z danych statystycznych, po naprowadzeniu, odczytuje liczbę ludności Polski i innych krajów w różnych okresach • podaje definicję przyrostu naturalnego i rzeczywistego oraz gęstości zaludnienia • po naprowadzeniu odczytuje z wykresów wielkość przyrostu naturalnego, a z piramidy wieku i płci liczebność danej grupy wiekowej

Ocena	Wymagania edukacyjne
	• określa, jakie dane można odczytać z piramidy wieku i płci • podaje przykłady grup etnicznych i mniejszości narodowych w Polsce • wymienia religie i wyznania istniejące w Polsce • po naprowadzeniu, odczytuje z wykresów kołowych strukturę zatrudnienia ludności • definiuje pojęcia migracji, emigranta i imigranta, urbanizacja, aglomeracja • wymienia przyczyny rozwoju miast w Polsce oraz wymienia cztery największe miasta Polski • wymienia przyrodnicze i pozaprzyrodnicze czynniki decydujące o rozwoju rolnictwa w Polsce • z pomocą nauczyciela opisuje na prostych przykładach związek między warunkami naturalnymi a rozmieszczeniem upraw roślin i chowu zwierząt • wskazuje konsekwencje nadmorskiego położenia Polski • wyjaśnia termin restrukturyzacja przemysłu • wymienia przykłady działalności gospodarczej zaliczanej do sektora usług • podaje przykłady różnych rodzajów transportu, ich wady i zalety • wymienia najważniejsze atrakcje turystyczne w Polsce i z pomocą nauczyciela wskazuje ich położenie na mapie • podaje przykłady polskich obiektów wpisanych na Listę UNESCO • wymienia ważniejsze regiony turystyczne Polski • wymienia kilka metod ochrony przeciwpowodziowej • podaje przykłady surowców energetycznych wykorzystywanych w Polsce • wymienia wady i zalety węgla kamiennego i brunatnego jako surowców energetycznych

Ocena	Wymagania edukacyjne
	• podaje cechy środowiska geograficznego i opisuje warunki życia w dużym mieście i w strefie podmiejskiej • podaje przykładowe przyczyny przenoszenia się mieszkańców wsi do miast • podaje przykłady przedsiębiorstw, których lokalizacja zależy od bliskości szlaków transportowych • podaje przykłady walorów turystycznych Pobrzeża Bałtyku i Małopolski • z pomocą nauczyciela wskazuje położenie swojego regionu geograficznego na mapie Polski • podaje przykładowe formy współpracy pomiędzy regionami • określa obszar utożsamiany z własną „małą ojczyzną” jako symboliczną przestrzeń w wymiarze lokalnym.
dostateczny (3)	Uczeń: • z pomocą nauczyciela wymienia województwa i ich stolice, przykłady konsekwencji rozciągłości południkowej i równoleżnikowej Polski, formy powstałe w wyniku akumulacyjnej i erozyjnej działalności lądolodu oraz cechy klimatu Polski • z pomocą nauczyciela, omawia na podstawie map klimatycznych zróżnicowanie rozkładu temperatur, opadów, długości trwania okresu wegetacyjnego w Polsce • nazywa i wskazuje na mapie, z pomocą nauczyciela, główne dorzecza i zlewiska w Polsce • wymienia rodzaje lasów • z pomocą nauczyciela, wskazuje na mapie rejony występowania poszczególnych typów gleb

Ocena	Wymagania edukacyjne
	• pracując we własnym tempie, opisuje położenie Bałtyku, zróżnicowanie linii brzegowej, główne cechy środowiska morskiego • podaje przykłady działań, które należy podjąć, aby chronić przyrodę Polski • pracując we własnym tempie, z pomocą nauczyciela, lokalizuje na mapie parki narodowe w Polsce • wymienia i wskazuje z pomocą nauczyciela rejony występowania poszczególnych surowców mineralnych • porównuje liczbę ludności Polski z innymi krajami Europy • po naprowadzeniu, odczytuje dane z mapy gęstości zaludnienia Polski • podaje przykłady województw o najniższym i najwyższym przyroście naturalnym • po naprowadzeniu, wskazuje na piramidzie wieku i płci przedziały wiekowe ludności w wieku produkcyjnym; przedziały wiekowe w których przeważają w polskim społeczeństwie kobiety i mężczyźni • wyjaśnia zjawisko nadumieralności mężczyzn • wymienia mniejszości narodowe i etniczne w Polsce • podaje przykłady fal migracyjnych w Polsce • z pomocą nauczyciela, definiuje pojęcia suburbanizacja, aglomeracja monocentryczna i aglomeracja policentryczna (konurbacja) i podaje ich przykłady • podaje przykłady rozwoju miast w dogodnych warunkach przyrodniczych • z pomocą nauczyciela, na podstawie map tematycznych opisuje warunki przyrodnicze dla rozwoju rolnictwa w Polsce

Ocena	Wymagania edukacyjne
	• omawia wpływ czynników pozaprzyrodniczych na rozwój rolnictwa w Polsce • po naprowadzeniu przez nauczyciela wskazuje na podstawie kartogramu województwa o największym i najmniejszym pogłowie bydła i trzody chlewnej • pracując we własnym tempie, podaje i opisuje przykłady działalności gospodarczej w różnych sektorach gospodarki narodowej związanych z gospodarką morską • z niewielką pomocą nauczyciela wymienia czynniki lokalizacji przemysłu zaawansowanych technologii • omawia zmiany czynników lokalizacji przemysłu high-tech względem tradycyjnych gałęzi przemysłu • charakteryzuje różnorodność usług występujących w Polsce • omawia wybrane atrakcje turystyczne w Polsce • wymienia obiekty wpisane na Listę UNESCO • z pomocą nauczyciela wskazuje na mapie fizycznej Polski regiony o szczególnych walorach turystycznych • z pomocą nauczyciela, na podstawie map, danych liczbowych oraz innych materiałów źródłowych podaje konsekwencje wystąpienia powodzi • po naprowadzeniu, na podstawie materiałów podaje przykłady związków warunków naturalnych z kierunkami rozwoju energetyki • dokonuje podziału czynników rozwoju energetyki na przyrodnicze i pozaprzyrodnicze • pracując w własnym tempie, dzieląc materiał na mniejsze części, na podstawie map, fotografii oraz danych liczbowych wskazuje zmiany zachodzące w wybranej strefie podmiejskiej • wymienia przykłady nowych kierunków zagospodarowania terenu w strefie podmiejskiej

Ocena	Wymagania edukacyjne
	• po naprowadzeniu, na podstawie materiałów opisuje zmiany liczby zatrudnionych w różnych gałęziach przemysłu w Polsce • z pomocą nauczyciela, na podstawie mapy określa zmiany w zagospodarowaniu obszarów położonych nieopodal ważnych szlaków komunikacyjnych • omawia wybrane atrakcje turystyczne w Polsce. Wymienić obiekty wpisane na Listę UNESCO • z pomocą nauczyciela wskazuje na mapie fizycznej Polski regiony o szczególnych walorach turystycznych • z pomocą nauczyciela, na podstawie map, danych liczbowych oraz innych materiałów źródłowych podaje konsekwencje wystąpienia powodzi • po naprowadzeniu, na podstawie materiałów podaje przykłady związków warunków naturalnych z kierunkami rozwoju energetyki • pracując we własnym tempie, na podstawie materiałów udowadnia, że Kraków jest turystyczną stolicą Polski • po naprowadzeniu, na podstawie diagramów opisuje zmiany liczby turystów nad Bałtykiem • pracując we własnym tempie, dzieląc materiał na mniejsze części, charakteryzuje środowisko przyrodnicze regionu oraz określa jego główne cechy na podstawie map tematycznych • z pomocą nauczyciela, dobiera odpowiednią mapę do realizacji wycieczki krajoznawczej • za podstawie dostępnych materiałów wyjaśnia korzyści płynące ze współpracy międzyregionalnej • przedstawia w dowolnej formie atrakcyjność „małej ojczyzny”.

Ocena	Wymagania edukacyjne
dobry (4)	Uczeń: • z pomocą nauczyciela wskazuje na mapie województwa i sąsiadów Polski • po naprowadzeniu wymienia konsekwencje rozciągłości południkowej i równoleżnikowej Polski • omawia uwarunkowania złodowaceń w Polsce • z pomocą nauczyciela opisuje na podstawie mapy rozmieszczenie surowców mineralnych w Polsce oraz ich znacznie gospodarcze • omawia cechy klimatu Polski • wskazuje formy działalności człowieka uzależnione od warunków klimatycznych • opisuje cechy sieci rzecznej w Polsce • charakteryzuje poszczególne rodzaje lasów i typy gleb • omawia cechy fizyczne wód Bałtyku i ich zależność od warunków przyrodniczych • wyjaśnia znaczenie terminów: segregacja odpadów, recykling • wymienia formy ochrony przyrody • podaje przykłady rezerwatów przyrody, parków krajobrazowych i pomników przyrody występujących w pobliżu miejsca zamieszkania • porównuje zmiany w przyroście naturalnym i rzeczywistym w Polsce • po naprowadzeniu, analizuje piramidę wieku i płci • omawia przyczyny migracji zagranicznych • porównuje poziom urbanizacji Polski z innymi krajami Europy

Ocena	Wymagania edukacyjne
	• analizuje sieć miejską Polski i porównuje ją z siecią miast w Europie • po naprowadzeniu, porównuje strukturę zatrudnienia wg sektorów gospodarki w Polsce i w krajach Europy Zachodniej • po zadaniu naprowadzających pytań, opisuje rozmieszczenie podstawowych roślin uprawnych i zwierząt hodowlanych w Polsce • omawia na wybranych przykładach rozwój usług oraz na czym polega restrukturyzacja zakładów przemysłowych w Polsce • uzasadnia konieczność zachowania walorów dziedzictwa przyrodniczego • uzasadnia stosowanie kilku wybranych metod ochrony przeciwpowodziowej • określa wpływ sztucznych zbiorników wodnych na występowanie i skutki powodzi • na wybranych przykładach uzasadnia rozwój energetyki opartej na odnawialnych źródłach energii w Polsce • wyjaśnia związek pomiędzy warunkami pozaprzyrodniczymi a kierunkami rozwoju energetyki • wyjaśnia przyczyny przenoszenia się mieszkańców i działalności gospodarczej do strefy podmiejskiej • podaje przykłady skutków społecznych i gospodarczych migracji ze wsi do miast • charakteryzuje zmiany w sektorach zatrudnienia w Polsce obserwowane po transformacji gospodarczej • wyjaśnia korzyści wynikające z lokalizacji przedsiębiorstw w pobliżu szlaków transportowych • na wybranym przykładzie określa znaczenie portu morskiego dla rozwoju przedsiębiorstw • pracując we własnym tempie, porównuje atrakcyjność turystyczną wybranych miejsc i obiektów

Ocena	Wymagania edukacyjne
	w Małopolsce • rozpoznaje skały występujące we własnym regionie • przedstawia w dowolnej formie przyrodnicze i kulturowe walory regionu • uzasadnia konieczność zachowania walorów dziedzictwa przyrodniczego • uzasadnia stosowanie kilku wybranych metod ochrony przeciwpowodziowej • określić wpływ sztucznych zbiorników wodnych na występowanie i skutki powodzi • na wybranych przykładach uzasadnia rozwój energetyki opartej na odnawialnych źródłach energii w Polsce • wyjaśnia związek pomiędzy warunkami pozaprzyrodniczymi a kierunkami rozwoju energetyki • wyjaśnia przyczyny przenoszenia się mieszkańców i działalności gospodarczej do strefy podmiejskiej • podaje przykłady skutków społecznych i gospodarczych migracji ze wsi do miast • charakteryzuje zmiany w sektorach zatrudnienia w Polsce obserwowane po transformacji gospodarczej • wyjaśnia korzyści wynikające z lokalizacji przedsiębiorstw w pobliżu szlaków transportowych • na wybranym przykładzie określa znaczenie portu morskiego dla rozwoju przedsiębiorstw • pracując we własnym tempie, porównuje atrakcyjność turystyczną wybranych miejsc i obiektów w Małopolsce • rozpoznaje skały występujące we własnym regionie • przedstawia w dowolnej formie przyrodnicze i kulturowe walory regionu • uzasadnia przesłanki zawiązywania umów partnerskich z innymi regionami

Ocena	Wymagania edukacyjne
	rozpoznaje w terenie główne obiekty decydujące o atrakcyjności „małej ojczyzny”.
bardzo dobry (5)	Uczeń: - podaje nazwy województw i ich stolic oraz z pomocą nauczyciela wskazuje je na mapie - na podstawie podanych współrzędnych geograficznych wskazuje z pomocą nauczyciela skrajne punkty Polski i Europy oraz wyjaśnia konsekwencje rozciągłości południkowej i równoleżnikowej ich obszarów - przedstawia wpływ ruchów górotwórczych i zlodowaceń w Europie na ukształtowanie powierzchni Polski - z pomocą nauczyciela wskazuje na mapie rozmieszczenie głównych rodzajów surowców mineralnych znajdujących się najbliżej miejsca zamieszkania oraz omawia ich znaczenie gospodarcze - charakteryzuje zależności między warunkami klimatycznymi a rolnictwem, turystyką i transportem - charakteryzuje, pracując w swoim tempie, dorzecza Wisły i Odry - po naprowadzeniu przez nauczyciela porównuje zbiorowiska leśne w różnych częściach Polski - omawia genezę wybranych typów gleb oraz ocenia ich przydatność rolniczą - wyjaśnia, po naprowadzeniu, zróżnicowanie zasolenia i termiki wód Bałtyku - omawia wpływ działalności człowieka na atmosferę, wody i gleby - opisuje zasady rozwoju zrównoważonego - omawia, po naprowadzeniu, tendencje zmian liczby ludności Polski

Ocena	Wymagania edukacyjne
	• podaje przyczyny rozwoju populacji najgęściej zaludnionych regionów Polski oraz zróżnicowania wielkości przyrostu naturalnego • z pomocą nauczyciela, porównuje i wyjaśnia zróżnicowanie narodowościowe, etniczne i wyznaniowe ludności Polski i wybranych państw europejskich • omawia zmiany, jakie zaszły w strukturze zatrudnienia w Polsce po II wojnie światowej • porównuje, pracując we własnym tempie, strukturę zatrudnienia w Polsce i w innych krajach Europy • omawia konsekwencje migracji • analizuje zmiany w osadnictwie wiejskim i miejskim, identyfikuje przyczyny rozwoju miast • potrafi wymienić przykłady krajów o najwyższym i najniższym poziomie urbanizacji w Europie • formułuje wniosek, po naprowadzeniu, dotyczący związku między strukturą zatrudnienia oraz Produktem Krajowym Brutto a poziomem rozwoju gospodarczego • wyjaśnia wpływ zmienności pogody na rolnictwo w Polsce • wyjaśnia przyczyny zróżnicowania rozmieszczenia roślin uprawnych w Polsce • omawia występowanie chowu zwierząt w Polsce • wskazuje związek między oszczędzaniem energii a pozytywnym wpływem na przyrodę • wskazuje z pomocą nauczyciela na mapie lokalizację Krakowskiego Parku Technologicznego i Doliny Lotniczej oraz omawia ich wpływ na przemysł w Polsce • wskazuje przykłady sukcesów polskich przedsiębiorstw branży high-tech na arenie międzynarodowej • omawia wpływ mieszkańców Polski na rozwój kulturowy kraju • uzasadnia konieczność zachowania walorów dziedzictwa przyrodniczego

Ocena	Wymagania edukacyjne
	• analizuje i porównuje, pracując we własnym tempie, konsekwencje stosowania różnych metod ochrony przeciwpowodziowej oraz określa wpływ zabudowy obszarów zalewowych i sztucznych zbiorników wodnych na występowanie i skutki powodzi na przykładzie Dolnego Śląska i Małopolski • określa warunki przyrodnicze i pozaprzyrodnicze sprzyjające lub ograniczające produkcję energii ze źródeł nieodnawialnych i odnawialnych • identyfikuje związki między rozwojem dużych miast a zmianami w strefach podmiejskich w zakresie użytkowania i zagospodarowania terenu, stylu zabudowy oraz struktury ludności na przykładzie obszarów metropolitalnych Warszawy i Krakowa • wyjaśnia wpływ migracji na strukturę wieku i zmiany w zaludnieniu na obszarach wiejskich • wykazuje wpływ przemian politycznych i gospodarczych w Polsce po 1989 roku na zmiany struktury zatrudnienia • identyfikuje związki między przebiegiem autostrad i dróg ekspresowych a lokalizacją przedsiębiorstw przemysłowych, centrów logistycznych i handlowych w obszarze metropolitalnym Wrocławia oraz między transportem morskim a lokalizacją inwestycji przemysłowych i usługowych na przykładzie Trójmiasta • określa wpływ walorów przyrodniczych Pobreża Bałtyku oraz dziedzictwa kulturowego Małopolski na rozwój turystyki na tych obszarach • po naprowadzeniu, prezentuje główne cechy struktury demograficznej ludności i gospodarki regionu na podstawie wyszukanych danych statystycznych i map tematycznych • dzieląc materiał na mniejsze części, projektuje trasę wycieczki krajoznawczej po własnym regionie na

Ocena	Wymagania edukacyjne
	podstawie wyszukanych źródeł informacji dyskutuje na temat form współpracy między własnym regionem a partnerskimi regionami zagranicznymi.
celujący (6)	Uczeń: - opanował umiejętności zapisane w podstawie programowej - samodzielnie rozwiązuje problemy i ćwiczenia o wyższym niż w przypadku oceny bardzo dobrej stopniu trudności.

Tabelaryczne ujęcie szczegółowych wymagań edukacyjnych dostosowanych do indywidualnych potrzeb i możliwości ucznia z niezdiagnozowanymi trudnościami szkolnymi, obniżoną sprawnością intelektualną, deficytami/dysharmonią rozwojową, zaburzeniami mowy, obniżeniem funkcji wzrokowych i słuchowych

Ocena	Wymagania edukacyjne
Niedostateczny (1)	Uczeń nie opanował wiadomości i umiejętności określonych podstawą programową.
dopuszczający (2)	Uczeń: - z niewielką pomocą nauczyciela wskazuje położenie Polski na mapie, jej sąsiadów, skrajne punkty, województwa i ich stolice - wymienia czynniki kształtujące klimat w Polsce

Ocena	Wymagania edukacyjne
	• z pomocą nauczyciela wskazuje na mapie obszary Polski charakteryzujące się największą i najmniejszą lesistością • wymienia cechy geograficzne Morza Bałtyckiego • wymienia podstawowe formy ochrony przyrody w Polsce • lokalizuje na mapie z pomocą nauczyciela wybrane parki narodowe • wymienia przykłady wykorzystania skał i surowców mineralnych w działalności człowieka • korzystając z danych statystycznych, po naprowadzeniu, odczytuje liczbę ludności Polski i innych krajów w różnych okresach • podaje definicję przyrostu naturalnego i rzeczywistego oraz gęstości zaludnienia • po naprowadzeniu odczytuje z wykresów wielkość przyrostu naturalnego, a z piramidy wieku i płci liczebność danej grupy wiekowej • określa, jakie dane można odczytać z piramidy wieku i płci • podaje przykłady grup etnicznych i mniejszości narodowych w Polsce • wymienia religie i wyznania istniejące w Polsce • po naprowadzeniu, odczytuje z wykresów kołowych strukturę zatrudnienia ludności • definiuje pojęcia migracji, emigranta i imigranta, urbanizacja, aglomeracja • wymienia przyczyny rozwoju miast w Polsce oraz wymienia cztery największe miasta Polski • wymienić przyrodnicze i pozaprzyrodnicze czynniki decydujące o rozwoju rolnictwa w Polsce • z pomocą nauczyciela opisuje na prostych przykładach związek między warunkami naturalnymi a rozmieszczeniem upraw roślin i chowu zwierząt

Ocena	Wymagania edukacyjne
	• wskazuje konsekwencje nadmorskiego położenia Polski • wyjaśnia termin restrukturyzacja przemysłu • wymienia przykłady działalności gospodarczej zaliczanej do sektora usług • podaje przykłady różnych rodzajów transportu, ich wady i zalety • wymienia najważniejsze atrakcje turystyczne w Polsce i z pomocą nauczyciela wskazuje ich położenie na mapie • podaje przykłady polskich obiektów wpisanych na Listę UNESCO • wymienia ważniejsze regiony turystyczne Polski • wymienia kilka metod ochrony przeciwpowodziowej • podaje przykłady surowców energetycznych wykorzystywanych w Polsce • wymienia wady i zalety węgla kamiennego i brunatnego jako surowców energetycznych • podaje cechy środowiska geograficznego i opisuje warunki życia w dużym mieście i w strefie podmiejskiej • podaje przykładowe przyczyny przenoszenia się mieszkańców wsi do miast • podaje przykłady przedsiębiorstw, których lokalizacja zależy od bliskości szlaków transportowych • podaje przykłady walorów turystycznych Północnego Pomorza i Małopolski • z pomocą nauczyciela wskazuje położenie swojego regionu geograficznego na mapie Polski • podaje przykładowe formy współpracy pomiędzy regionami • określa obszar utożsamiany z własną „małą ojczyzną” jako symboliczną przestrzeń w wymiarze

Ocena	Wymagania edukacyjne
	lokalnym.
dostateczny (3)	Uczeń: • z pomocą nauczyciela wymienia województwa i ich stolicy, przykłady konsekwencji rozciągłości południkowej i równoleżnikowej Polski, formy powstałe w wyniku akumulacyjnej i erozyjnej działalności lądolodu, cechy klimatu Polski • z pomocą nauczyciela, omawia na podstawie map klimatycznych zróżnicowanie rozkładu temperatur, opadów, długości trwania okresu wegetacyjnego w Polsce • nazywa i wskazuje na mapie, z pomocą nauczyciela, główne dorzecza i zlewiska w Polsce • wymienia rodzaje lasów • z pomocą nauczyciela, wskazuje na mapie rejony występowania poszczególnych typów gleb • pracując we własnym tempie, opisuje położenie Bałtyku, zróżnicowanie linii brzegowej, główne cechy środowiska morskiego • podaje przykłady działań, które należy podjąć, aby chronić przyrodę Polski • pracując we własnym tempie, z pomocą nauczyciela, lokalizuje na mapie parki narodowe w Polsce • wymienia i wskazuje, z pomocą nauczyciela, rejony występowania poszczególnych surowców mineralnych • porównuje liczbę ludności Polski z innymi krajami Europy • po naprowadzeniu, odczytuje dane z mapy gęstości zaludnienia Polski

Ocena	Wymagania edukacyjne
	• podaje przykłady województw o najniższym i najwyższym przyroście naturalnym • po naprowadzeniu, wskazuje na piramidzie wieku i płci przedziały wiekowe ludności w wieku produkcyjnym; przedziały wiekowe w których przeważają w polskim społeczeństwie kobiety i mężczyźni • wyjaśnia zjawisko nadumieralności mężczyzn • wymienia mniejszości narodowe i etniczne w Polsce • podaje przykłady fal migracyjnych w Polsce • z pomocą nauczyciela, definiuje pojęcia suburbanizacja, aglomeracja monocentryczna i aglomeracja policentryczna (konurbacja) i podaje ich przykłady • podaje przykłady rozwoju miast w dogodnych warunkach przyrodniczych • z pomocą nauczyciela, na podstawie map tematycznych opisuje warunki przyrodnicze dla rozwoju rolnictwa w Polsce • omawia wpływ czynników pozaprzyrodniczych na rozwój rolnictwa w Polsce • wskazuje, po naprowadzeniu, na podstawie kartogramu województwa o największym i najmniejszym pogłowie bydła i trzody chlewnej • pracując we własnym tempie, podaje i opisuje przykłady działalności gospodarczej w różnych sektorach gospodarki narodowej związanych z gospodarką morską • wymienia czynniki lokalizacji przemysłu zaawansowanych technologii • omawia zmiany czynników lokalizacji przemysłu high-tech względem tradycyjnych gałęzi przemysłu • charakteryzuje różnorodność usług występujących w Polsce

Ocena	Wymagania edukacyjne
	• omawia wybrane atrakcje turystyczne w Polsce • wymienia obiekty wpisane na Listę UNESCO • z pomocą nauczyciela wskazuje na mapie fizycznej Polski regiony o szczególnych walorach turystycznych • z pomocą nauczyciela, na podstawie map, danych liczbowych oraz innych materiałów źródłowych podaje konsekwencje wystąpienia powodzi • po naprowadzeniu, na podstawie materiałów podaje przykłady związków warunków naturalnych z kierunkami rozwoju energetyki • dokonuje podziału czynników rozwoju energetyki na przyrodnicze i pozaprzyrodnicze • pracując w własnym tempie, dzieląc materiał na mniejsze części, na podstawie map, fotografii oraz danych liczbowych wskazuje zmiany zachodzące w wybranej strefie podmiejskiej • wymienia przykłady nowych kierunków zagospodarowania terenu w strefie podmiejskiej • po naprowadzeniu, na podstawie materiałów opisuje zmiany liczby zatrudnionych w różnych gałęziach przemysłu w Polsce • z pomocą nauczyciela, na podstawie mapy określa zmiany w zagospodarowaniu obszarów położonych nieopodal ważnych szlaków komunikacyjnych • pracując we własnym tempie, na podstawie materiałów udowadnia, że Kraków jest turystyczną stolicą Polski • po naprowadzeniu, na podstawie diagramów opisuje zmiany liczby turystów nad Bałtykiem • pracując we własnym tempie, dzieląc materiał na mniejsze części, charakteryzuje środowisko

Ocena	Wymagania edukacyjne
	przyrodnicze regionu oraz określa jego główne cechy na podstawie map tematycznych • z pomocą nauczyciela, dobiera odpowiednią mapę do realizacji wycieczki krajoznawczej • na podstawie dostępnych materiałów wyjaśnia korzyści płynące ze współpracy międzyregionalnej • przedstawia w dowolnej formie atrakcyjność „małej ojczyzny”.
dobry (4)	Uczeń: • z niewielką pomocą nauczyciela wskazuje na mapie województwa i sąsiadów Polski • po naprowadzeniu wymienia konsekwencje rozciągłości południkowej i równoleżnikowej Polski • omawia uwarunkowania złodowceń w Polsce • z pomocą nauczyciela opisuje na podstawie mapy rozmieszczenie surowców mineralnych w Polsce oraz ich znaczenie gospodarcze • omawia cechy klimatu Polski • wskazuje formy działalności człowieka uzależnione od warunków klimatycznych • opisuje cechy sieci rzecznej w Polsce • charakteryzuje poszczególne rodzaje lasów i typy gleb • omawia cechy fizyczne wód Bałtyku i ich zależność od warunków przyrodniczych • wyjaśnia znaczenie terminów: segregacja odpadów, recykling • wymienia formy ochrony przyrody • podaje przykłady rezerwatów przyrody, parków krajobrazowych i pomników przyrody występujących

Ocena	Wymagania edukacyjne
	w pobliżu miejsca zamieszkania • porównuje zmiany w przyroście naturalnym i rzeczywistym w Polsce • po naprowadzeniu, analizuje piramidę wieku i płci • omawia przyczyny migracji zagranicznych • porównuje poziom urbanizacji Polski z innymi krajami Europy • analizuje sieć miejską Polski i porównuje ją z siecią miast w Europie • po naprowadzeniu, porównuje strukturę zatrudnienia wg sektorów gospodarki w Polsce i w krajach Europy Zachodniej • po zadaniu naprowadzających pytań, opisuje rozmieszczenie podstawowych roślin uprawnych i zwierząt hodowlanych w Polsce • omawia na wybranych przykładach rozwój usług oraz na czym polega restrukturyzacja zakładów przemysłowych w Polsce • uzasadnia konieczność zachowania walorów dziedzictwa przyrodniczego • uzasadnia stosowanie kilku wybranych metod ochrony przeciwpowodziowej • określić wpływ sztucznych zbiorników wodnych na występowanie i skutki powodzi • na wybranych przykładach uzasadnia rozwój energetyki opartej na odnawialnych źródłach energii w Polsce • wyjaśnia związek pomiędzy warunkami pozaprzyrodniczymi a kierunkami rozwoju energetyki • wyjaśnia przyczyny przenoszenia się mieszkańców i działalności gospodarczej do strefy podmiejskiej • podaje przykłady skutków społecznych i gospodarczych migracji ze wsi do miast

Ocena	Wymagania edukacyjne
	• charakteryzuje zmiany w sektorach zatrudnienia w Polsce obserwowane po transformacji gospodarczej • wyjaśnia korzyści wynikające z lokalizacji przedsiębiorstw w pobliżu szlaków transportowych • na wybranym przykładzie określa znaczenie portu morskiego dla rozwoju przedsiębiorstw • pracując we własnym tempie, porównuje atrakcyjność turystyczną wybranych miejsc i obiektów w Małopolsce • rozpoznaje skały występujące we własnym regionie • przedstawia w dowolnej formie przyrodnicze i kulturowe walory regionu • uzasadnia przesłanki zawierania umów partnerskich z innymi regionami • rozpoznaje w terenie główne obiekty decydujące o atrakcyjności „małej ojczyzny”.
bardzo dobry (5)	Uczeń: • podaje nazwy województw i ich stolic oraz z pomocą nauczyciela wskazuje je na mapie • na podstawie podanych współrzędnych geograficznych wskazuje z pomocą nauczyciela skrajne punkty Polski i Europy oraz wyjaśnia konsekwencje rozciągłości południkowej i równoleżnikowej ich obszarów • przedstawia wpływ ruchów górotwórczych i zlodowaceń w Europie na ukształtowanie powierzchni Polski • z pomocą nauczyciela wskazuje na mapie rozmieszczenie głównych rodzajów surowców mineralnych

Ocena	Wymagania edukacyjne
	znajdujących się najbliżej miejsca zamieszkania oraz omawia ich znaczenie gospodarcze • charakteryzuje zależności między warunkami klimatycznymi a rolnictwem, turystyką i transportem • charakteryzuje, pracując w swoim tempie, dorzecza Wisły i Odry • porównuje zbiorowiska leśne w różnych częściach Polski • omawia genezę wybranych typów gleb oraz ocenia ich przydatność rolniczą • wyjaśnia, po naprowadzeniu, zróżnicowanie zasolenia i termiki wód Bałtyku • omawia wpływ działalności człowieka na atmosferę, wody i gleby • opisuje zasady rozwoju zrównoważonego • omawia, po naprowadzeniu, tendencje zmian liczby ludności Polski • podaje przyczyny rozwoju populacji najgęściej zaludnionych regionów Polski oraz zróżnicowania wielkości przyrostu naturalnego • z pomocą nauczyciela, porównuje i wyjaśnia zróżnicowanie narodowościowe, etniczne i wyznaniowe ludności Polski i wybranych państw europejskich • omawia zmiany, jakie zaszły w strukturze zatrudnienia w Polsce po drugiej wojnie światowej • porównuje, pracując we własnym tempie, strukturę zatrudnienia w Polsce i w innych krajach Europy • omawia konsekwencje migracji • analizuje zmiany w osadnictwie wiejskim i miejskim, identyfikuje przyczyny rozwoju miast • potrafi wymienić przykłady krajów o najwyższym i najniższym poziomie urbanizacji w Europie • formułuje wniosek, po naprowadzeniu, dotyczący związku między strukturą zatrudnienia oraz Produktem Krajowym Brutto a poziomem rozwoju gospodarczego

Ocena	Wymagania edukacyjne
	• wyjaśnia wpływ zmienności pogody na rolnictwo w Polsce • wyjaśnia przyczyny zróżnicowania rozmieszczenia roślin uprawnych w Polsce • omawia występowanie chowu zwierząt w Polsce • wskazuje związek między oszczędzaniem energii a pozytywnym wpływem na przyrodę • wskazuje z pomocą nauczyciela na mapie lokalizację Krakowskiego Parku Technologicznego i Doliny Lotniczej i omawia ich wpływ na przemysł w Polsce • wskazuje przykłady sukcesów polskich przedsiębiorstw branży high-tech na arenie międzynarodowej • omawia wpływ mieszkańców Polski na rozwój kulturowy kraju • uzasadnia konieczność zachowania walorów dziedzictwa przyrodniczego • analizuje i porównuje, pracując we własnym tempie, konsekwencje stosowania różnych metod ochrony przeciwpowodziowej oraz określa wpływ zabudowy obszarów zalewowych i sztucznych zbiorników wodnych na występowanie i skutki powodzi na przykładzie Dolnego Śląska i Małopolski • określa warunki przyrodnicze i pozaprzyrodnicze sprzyjające lub ograniczające produkcję energii ze źródeł nieodnawialnych i odnawialnych • identyfikuje związki między rozwojem dużych miast a zmianami w strefach podmiejskich w zakresie użytkowania i zagospodarowania terenu, stylu zabudowy oraz struktury ludności na przykładzie obszarów metropolitalnych Warszawy i Krakowa • wyjaśnia wpływ migracji na strukturę wieku i zmiany w zaludnieniu na obszarach wiejskich. • wykazuje wpływ przemian politycznych i gospodarczych w Polsce po 1989 roku na zmiany struktury zatrudnienia

Ocena	Wymagania edukacyjne
	• identyfikuje związki między przebiegiem autostrad i dróg ekspresowych a lokalizacją przedsiębiorstw przemysłowych, centrów logistycznych i handlowych w obszarze metropolitalnym Wrocławia oraz między transportem morskim a lokalizacją inwestycji przemysłowych i usługowych na przykładzie Trójmiasta • określa wpływ walorów przyrodniczych Pobrzeża Bałtyku oraz dziedzictwa kulturowego Małopolski na rozwój turystyki na tych obszarach • po naprowadzeniu, prezentuje główne cechy struktury demograficznej ludności i gospodarki regionu na podstawie wyszukanych danych statystycznych i map tematycznych • dzieląc materiał na mniejsze części, projektuje trasę wycieczki krajoznawczej po własnym regionie na podstawie wyszukanych źródeł informacji • dyskutuje na temat form współpracy między własnym regionem a partnerskimi regionami zagranicznymi.
celujący (6)	Uczeń: • opanował umiejętności zapisane w podstawie programowej • samodzielnie rozwiązuje problemy i ćwiczenia o wyższym niż w przypadku oceny bardzo dobrej stopniu trudności.

Tabelaryczne ujęcie szczegółowych wymagań edukacyjnych dostosowanych do indywidualnych potrzeb i możliwości ucznia z nadpobudliwością psychoruchową, ADHD, trudnościami z koncentracją uwagi, zaburzeniami emocjonalnymi, zaburzeniami w relacjach społecznych

Ocena	Wymagania edukacyjne
niedostateczny (1)	Uczeń nie opanował wiadomości i umiejętności określonych podstawą programową.
dopuszczający (2)	Uczeń: • pracując we własnym tempie wskazuje położenie Polski na mapie, jej sąsiadów, skrajne punkty, województwa i ich stolicy • wymienia czynniki kształtujące klimat w Polsce • wskazuje na mapie obszary Polski charakteryzujące się największą i najmniejszą lesistością • wymienia cechy geograficzne Morza Bałtyckiego • wymienia podstawowe formy ochrony przyrody w Polsce • lokalizuje na mapie wybrane parki narodowe • wymienia przykłady wykorzystania skał i surowców mineralnych w działalności człowieka • korzystając z danych statystycznych, odczytuje liczbę ludności Polski i innych krajów w różnych okresach • podaje definicję przyrostu naturalnego i rzeczywistego oraz gęstości zaludnienia • odczytuje z wykresów wielkość przyrostu naturalnego, a z piramidy wieku i płci liczebność danej grupy wiekowej

Ocena	Wymagania edukacyjne
	• po naprowadzeniu przez nauczyciela określa, jakie dane można odczytać z piramidy wieku i płci • podaje przykłady grup etnicznych i mniejszości narodowych w Polsce • wymienia religie i wyznania istniejące w Polsce • odczytuje z wykresów kołowych strukturę zatrudnienia ludności • definiuje pojęcia migracji, emigranta i imigranta, urbanizacja, aglomeracja • wymienia przyczyny rozwoju miast w Polsce oraz wymienia cztery największe miasta Polski • wymienia przyrodnicze i pozaprzyrodnicze czynniki decydujące o rozwoju rolnictwa w Polsce • opisuje na prostych przykładach związek między warunkami naturalnymi a rozmieszczeniem upraw roślin i chowu zwierząt • wskazuje konsekwencje nadmorskiego położenia Polski • wyjaśnia termin restrukturyzacja przemysłu • wymienia przykłady działalności gospodarczej zaliczanej do sektora usług • podaje przykłady różnych rodzajów transportu, ich wady i zalety • wymienia najważniejsze atrakcje turystyczne w Polsce i wskazuje ich położenie na mapie • podaje przykłady polskich obiektów wpisanych na Listę UNESCO • wymienia ważniejsze regiony turystyczne Polski • wymienia kilka metod ochrony przeciwpowodziowej • podaje przykłady surowców energetycznych wykorzystywanych w Polsce • wymienia wady i zalety węgla kamiennego i brunatnego jako surowców energetycznych • podaje cechy środowiska geograficznego i opisuje warunki życia w dużym mieście i w strefie

Ocena	Wymagania edukacyjne
	podmiejskiej • podaje przykładowe przyczyny przenoszenia się mieszkańców wsi do miast • podaje przykłady przedsiębiorstw, których lokalizacja zależy od bliskości szlaków transportowych • podaje przykłady walorów turystycznych Pobrzeża Bałtyku i Małopolski • wskazuje położenie swojego regionu geograficznego na mapie Polski • podaje przykładowe formy współpracy pomiędzy regionami • określa obszar utożsamiany z własną „małą ojczyzną” jako symboliczną przestrzeń w wymiarze lokalnym.
dostateczny (3)	Uczeń: • pracując we własnym tempie wymienia województwa i ich stolice • pracując we własnym tempie podaje przykłady konsekwencji rozciągłości południkowej i równoleżnikowej Polski • wymienia formy powstałe w wyniku akumulacyjnej i erozyjnej działalności lądolodu • wymienić cechy klimatu Polski • po naprowadzeniu przez nauczyciela omawia na podstawie map klimatycznych zróżnicowanie rozkładu temperatur, opadów, długości trwania okresu wegetacyjnego w Polsce • nazywa i wskazuje na mapie główne dorzecza i zlewiska w Polsce • wymienia rodzaje lasów

Ocena	Wymagania edukacyjne
	• wskazuje na mapie rejony występowania poszczególnych typów gleb • opisuje położenie Bałtyku, zróżnicowanie linii brzegowej, główne cechy środowiska morskiego • podaje przykłady działań, które należy podjąć, aby chronić przyrodę Polski • lokalizuje na mapie wszystkie parki narodowe w Polsce • wymienia i wskazuje rejony występowania poszczególnych surowców mineralnych • porównuje liczbę ludności Polski z innymi krajami Europy • odczytuje dane z mapy gęstości zaludnienia Polski • podaje przykłady województw o najniższym i najwyższym przyroście naturalnym • wskazuje na piramidzie wieku i płci przedziały wiekowe ludności w wieku produkcyjnym; przedziały wiekowe w których przeważają w polskim społeczeństwie kobiety i mężczyźni • wyjaśnia zjawisko nadumieralności mężczyzn • wymienia mniejszości narodowe i etniczne w Polsce • podaje przykłady fal migracyjnych w Polsce • definiuje pojęcia suburbanizacja, aglomeracja monocentryczna i aglomeracja policentryczna (konurbacja) i podaje ich przykłady • podaje przykłady rozwoju miast w dogodnych warunkach przyrodniczych • na podstawie map tematycznych opisuje warunki przyrodnicze dla rozwoju rolnictwa w Polsce • omawia wpływ czynników pozaprzyrodniczych na rozwój rolnictwa w Polsce • wskazuje na podstawie kartogramu województwa o największym i najmniejszym pogłowiu bydła i trzody chlewnej

Ocena	Wymagania edukacyjne
	• podaje i opisuje przykłady działalności gospodarczej w różnych sektorach gospodarki narodowej związanych z gospodarką morską • wymienia czynniki lokalizacji przemysłu zaawansowanych technologii • omawia zmiany czynników lokalizacji przemysłu high-tech względem tradycyjnych gałęzi przemysłu • charakteryzuje różnorodność usług występujących w Polsce • omawia wybrane atrakcje turystyczne w Polsce • wymienić obiekty wpisane na Listę UNESCO • wskazuje na mapie fizycznej Polski regiony o szczególnych walorach turystycznych • na podstawie map, danych liczbowych oraz innych materiałów źródłowych podaje konsekwencje wystąpienia powodzi • na podstawie materiałów podaje przykłady związków warunków naturalnych z kierunkami rozwoju energetyki • dokonuje podziału czynników rozwoju energetyki na przyrodnicze i pozaprzyrodnicze • na podstawie map, fotografii oraz danych liczbowych wskazuje zmiany zachodzące w wybranej strefie podmiejskiej • wymienia przykłady nowych kierunków zagospodarowania terenu w strefie podmiejskiej • na podstawie materiałów opisuje zmiany liczby zatrudnionych w różnych gałęziach przemysłu w Polsce • na podstawie mapy określa zmiany w zagospodarowaniu obszarów położonych nieopodal ważnych szlaków komunikacyjnych

Ocena	Wymagania edukacyjne
	• na podstawie materiałów udowadnia, że Kraków jest turystyczną stolicą Polski • na podstawie diagramów opisuje zmiany liczby turystów nad Bałtykiem • charakteryzuje środowisko przyrodnicze regionu oraz określa jego główne cechy na podstawie map tematycznych • dobiera odpowiednią mapę do realizacji wycieczki krajoznawczej • na podstawie dostępnych materiałów wyjaśnia korzyści płynące ze współpracy międzyregionalnej • przedstawia w dowolnej formie atrakcyjność „małej ojczyzny”.
dobry (4)	Uczeń: • pracując we własnym tempie wymienia i wskazuje na mapie województwa i sąsiadów Polski • pracując we własnym tempie wymienia konsekwencje rozciągłości południkowej i równoleżnikowej Polski • omówia uwarunkowania złodowaceń w Polsce • opisuje na podstawie mapy rozmieszczenie surowców mineralnych w Polsce oraz ich znacznie gospodarcze • omawia cechy klimatu Polski • wskazuje formy działalności człowieka uzależnione od warunków klimatycznych • opisuje cechy sieci rzecznej w Polsce • charakteryzuje poszczególne rodzaje lasów i typy gleb

Ocena	Wymagania edukacyjne
	• omawia cechy fizyczne wód Bałtyku i ich zależność od warunków przyrodniczych • wyjaśnia znaczenie terminów: segregacja odpadów, recykling • wymienia formy ochrony przyrody • podaje przykłady rezerwatów przyrody, parków krajobrazowych i pomników przyrody występujących w pobliżu miejsca zamieszkania • porównuje zmiany w przyroście naturalnym i rzeczywistym w Polsce • po naprowadzeniu przez nauczyciela analizuje piramidę wieku i płci • omawia przyczyny migracji zagranicznych • porównuje poziom urbanizacji Polski z innymi krajami Europy • analizuje sieć miejską Polski i porównuje ją z siecią miast w Europie • porównuje strukturę zatrudnienia wg sektorów gospodarki w Polsce i w krajach Europy Zachodniej • opisuje rozmieszczenie podstawowych roślin uprawnych i zwierząt hodowlanych w Polsce • omawia na wybranych przykładach rozwój usług oraz na czym polega restrukturyzacja zakładów przemysłowych w Polsce • uzasadnia konieczność zachowania walorów dziedzictwa przyrodniczego • uzasadnia stosowanie kilku wybranych metod ochrony przeciwpowodziowej • określa wpływ sztucznych zbiorników wodnych na występowanie i skutki powodzi • na wybranych przykładach uzasadnia rozwój energetyki opartej na odnawialnych źródłach energii w Polsce • wyjaśnia związek pomiędzy warunkami pozaprzyrodniczymi a kierunkami rozwoju energetyki

Ocena	Wymagania edukacyjne
	• wyjaśnia przyczyny przenoszenia się mieszkańców i działalności gospodarczej do strefy podmiejskiej • podaje przykłady skutków społecznych i gospodarczych migracji ze wsi do miast • charakteryzuje zmiany w sektorach zatrudnienia w Polsce obserwowane po transformacji gospodarczej • wyjaśnia korzyści wynikające z lokalizacji przedsiębiorstw w pobliżu szlaków transportowych • na wybranym przykładzie określa znaczenie portu morskiego dla rozwoju przedsiębiorstw • porównuje atrakcyjność turystyczną wybranych miejsc i obiektów w Małopolsce • rozpoznaje skały występujące we własnym regionie • przedstawia w dowolnej formie przyrodnicze i kulturowe walory regionu • uzasadnia przesłanki zawierania umów partnerskich z innymi regionami • rozpoznaje w terenie główne obiekty decydujące o atrakcyjności „małej ojczyzny”.
bardzo dobry (5)	Uczeń: • bezbłędnie podaje nazwy województw i ich stolic oraz wskazuje je na mapie • na podstawie podanych współrzędnych geograficznych wskazuje skrajne punkty Polski i Europy oraz wyjaśnia konsekwencje rozciągłości południkowej i równoleżnikowej ich obszarów • przedstawia wpływ ruchów górotwórczych i zlodowaceń w Europie na ukształtowanie powierzchni Polski • wskazuje na mapie rozmieszczenie głównych rodzajów surowców mineralnych znajdujących się

Ocena	Wymagania edukacyjne
	najbliżej miejsca zamieszkania oraz omawia ich znaczenie gospodarcze • charakteryzuje zależności między warunkami klimatycznymi a rolnictwem, turystyką i transportem • charakteryzuje dorzecza Wisły i Odry • porównuje zbiorowiska leśne w różnych częściach Polski • omawia genezę wybranych typów gleb oraz ocenia ich przydatność rolniczą • wyjaśnia zróżnicowanie zasolenia i termiki wód Bałtyku • omawia wpływ działalności człowieka na atmosferę, wody i gleby • opisuje zasady rozwoju zrównoważonego • omawia tendencje zmian liczby ludności Polski • podaje przyczyny rozwoju populacji najgęściej zaludnionych regionów Polski oraz zróżnicowania wielkości przyrostu naturalnego • porównuje i wyjaśnia zróżnicowanie narodowościowe, etniczne i wyznaniowe ludności Polski i wybranych państw europejskich • omawia zmiany, jakie zaszły w strukturze zatrudnienia w Polsce po drugiej wojnie światowej • porównuje strukturę zatrudnienia w Polsce i w innych krajach Europy • omawia konsekwencje migracji • analizuje zmiany w osadnictwie wiejskim i miejskim, identyfikuje przyczyny rozwoju miast • wymienia przykłady krajów o najwyższym i najniższym poziomie urbanizacji w Europie • Formułuje wniosek dotyczący związku między strukturą zatrudnienia oraz PKB a poziomem rozwoju gospodarczego

Ocena	Wymagania edukacyjne
	• wyjaśnia wpływ zmienności pogody na rolnictwo w Polsce • wyjaśnia przyczyny zróżnicowania rozmieszczenia roślin uprawnych w Polsce • omawia występowanie chowu zwierząt w Polsce • wskazuje związek między oszczędzaniem energii a pozytywnym wpływem na przyrodę • wskazuje na mapie lokalizację Krakowskiego Parku Technologicznego i Doliny Lotniczej i omawia ich wpływ na przemysł w Polsce • wskazuje przykłady sukcesów polskich przedsiębiorstw branży high-tech na arenie międzynarodowej • omawia wpływ mieszkańców Polski na rozwój kulturowy kraju • uzasadnia konieczność zachowania walorów dziedzictwa przyrodniczego • analizuje i porównuje konsekwencje stosowania różnych metod ochrony przeciwpowodziowej oraz określa wpływ zabudowy obszarów zalewowych i sztucznych zbiorników wodnych na występowanie i skutki powodzi na przykładzie Dolnego Śląska i Małopolski • określa warunki przyrodnicze i pozaprzyrodnicze sprzyjające lub ograniczające produkcję energii ze źródeł nieodnawialnych i odnawialnych • identyfikuje związki między rozwojem dużych miast a zmianami w strefach podmiejskich w zakresie użytkowania i zagospodarowania terenu, stylu zabudowy oraz struktury ludności na przykładzie obszarów metropolitalnych Warszawy i Krakowa • wyjaśnia wpływ migracji na strukturę wieku i zmiany w zaludnieniu na obszarach wiejskich. • wykazuje wpływ przemian politycznych i gospodarczych w Polsce po 1989 roku na zmiany struktury zatrudnienia

Ocena	Wymagania edukacyjne
	• identyfikuje związki między przebiegiem autostrad i dróg ekspresowych a lokalizacją przedsiębiorstw przemysłowych, centrów logistycznych i handlowych w obszarze metropolitalnym Wrocławia oraz między transportem morskim a lokalizacją inwestycji przemysłowych i usługowych na przykładzie Trójmiasta • określa wpływ walorów przyrodniczych Pobrzeża Bałtyku oraz dziedzictwa kulturowego Małopolski na rozwój turystyki na tych obszarach • prezentuje główne cechy struktury demograficznej ludności i gospodarki regionu na podstawie wyszukanych danych statystycznych i map tematycznych • projektuje trasę wycieczki krajoznawczej po własnym regionie na podstawie wyszukanych źródeł informacji • dyskutuje na temat form współpracy między własnym regionem a partnerskimi regionami zagranicznymi.
celujący (6)	Uczeń: • doskonale opanował umiejętności zapisane w podstawie programowej • samodzielnie rozwiązuje problemy i ćwiczenia o dużym stopniu trudności.

Tabelaryczne ujęcie szczegółowych wymagań edukacyjnych dostosowanych do indywidualnych potrzeb i możliwości ucznia z trudnościami adaptacyjnymi – językowymi z powodu przesiedlenia

Uczeń z trudnościami adaptacyjnymi - językowymi z powodu przesiedlenia – na każdą ocenę może korzystać z pomocy tłumacza i/lub innej dodatkowej pomocy w celu wytłumaczenia zadania, polecenia.

Ocena	Wymagania edukacyjne
Niedostateczny (1)	Uczeń nie opanował wiadomości i umiejętności określonych podstawą programową.
dopuszczający (2)	Uczeń: • wskazuje położenie Polski na mapie, jej sąsiadów, skrajne punkty, województwa i ich stolicy • wymienia czynniki kształtujące klimat w Polsce • wskazuje na mapie obszary Polski charakteryzujące się największą i najmniejszą lesistością • wymienia cechy geograficzne Morza Bałtyckiego • wymienia podstawowe formy ochrony przyrody w Polsce • lokalizuje na mapie wybrane parki narodowe • wymienia przykłady wykorzystania skał i surowców mineralnych w działalności człowieka • korzystając z danych statystycznych odczytuje liczbę ludności Polski i innych krajów w różnych okresach • podaje definicję przyrostu naturalnego i rzeczywistego oraz gęstości zaludnienia • odczytuje z wykresów wielkość przyrostu naturalnego, a z piramidy wieku i płci liczebność danej grupy wiekowej

Ocena	Wymagania edukacyjne
	• określa, jakie dane można odczytać z piramidy wieku i płci • podaje przykłady grup etnicznych i mniejszości narodowych w Polsce • wymienia religie i wyznania istniejące w Polsce • odczytuje z wykresów kołowych strukturę zatrudnienia ludności • definiuje pojęcia migracji, emigranta i imigranta, urbanizacja, aglomeracja • wymienia przyczyny rozwoju miast w Polsce oraz wymienia cztery największe miasta Polski • wymienia przyrodnicze i pozaprzyrodnicze czynniki decydujące o rozwoju rolnictwa w Polsce • opisuje na prostych przykładach związek między warunkami naturalnymi a rozmieszczeniem upraw roślin i chowu zwierząt • wskazuje konsekwencje nadmorskiego położenia Polski • wyjaśnia termin restrukturyzacja przemysłu • wymienia przykłady działalności gospodarczej zaliczanej do sektora usług • podaje przykłady różnych rodzajów transportu, ich wady i zalety • z pomocą nauczyciela wymienia najważniejsze atrakcje turystyczne w Polsce i wskazuje ich położenie na mapie • podaje przykłady polskich obiektów wpisanych na Listę UNESCO • po naprowadzeniu przez nauczyciela wymienia ważniejsze regiony turystyczne Polski • wymienia kilka metod ochrony przeciwpowodziowej • podaje przykłady surowców energetycznych wykorzystywanych w Polsce • wymienia wady i zalety węgla kamiennego i brunatnego jako surowców energetycznych

Ocena	Wymagania edukacyjne
	• podaje cechy środowiska geograficznego i opisuje warunki życia w dużym mieście i w strefie podmiejskiej • podaje przykładowe przyczyny przenoszenia się mieszkańców wsi do miast • podaje przykłady przedsiębiorstw, których lokalizacja zależy od bliskości szlaków transportowych • podaje przykłady walorów turystycznych Pobrzeża Bałtyku i Małopolski • wskazuje położenie swojego regionu geograficznego na mapie Polski • podaje przykładowe formy współpracy pomiędzy regionami • określa obszar utożsamiany z własną „małą ojczyzną” jako symboliczną przestrzeń w wymiarze lokalnym.
dostateczny (3)	Uczeń: • z pomocą nauczyciela wymienia województwa i ich stolice • po naprowadzeniu podaje przykłady konsekwencji rozciągłości południkowej i równoleżnikowej Polski • wymienia formy powstałe w wyniku akumulacyjnej i erozyjnej działalności lądolodu • wymienić cechy klimatu Polski • omawia na podstawie map klimatycznych zróżnicowanie rozkładu temperatur, opadów, długości trwania okresu wegetacyjnego w Polsce • nazywa i wskazuje na mapie główne dorzecza i zlewiska w Polsce • wymienia rodzaje lasów

Ocena	Wymagania edukacyjne
	- wskazuje na mapie rejony występowania poszczególnych typów gleb - opisuje położenie Bałtyku, zróżnicowanie linii brzegowej, główne cechy środowiska morskiego - podaje przykłady działań, które należy podjąć, aby chronić przyrodę Polski - lokalizuje na mapie wszystkie parki narodowe w Polsce - z pomocą nauczyciela wymienia i wskazuje rejony występowania poszczególnych surowców mineralnych - porównuje liczbę ludności Polski z innymi krajami Europy - odczytuje dane z mapy gęstości zaludnienia Polski - podaje przykłady województw o najniższym i najwyższym przyroście naturalnym - wskazuje na piramidzie wieku i płci przedziały wiekowe ludności w wieku produkcyjnym; przedziały wiekowe w których przeważają w polskim społeczeństwie kobiety i mężczyźni - wyjaśnia zjawisko nadumieralności mężczyzn - wymienia mniejszości narodowe i etniczne w Polsce - podaje przykłady fal migracyjnych w Polsce - definiuje pojęcia suburbanizacja, aglomeracja monocentryczna i aglomeracja policentryczna (konurbacja) i podaje ich przykłady - podaje przykłady rozwoju miast w dogodnych warunkach przyrodniczych - na podstawie map tematycznych opisuje warunki przyrodnicze dla rozwoju rolnictwa w Polsce - omawia wpływ czynników pozaprzyrodniczych na rozwój rolnictwa w Polsce - wskazuje na podstawie kartogramu województwa o największym i najmniejszym pogłowiu bydła

Ocena	Wymagania edukacyjne
	i trzody chlewnej • podaje i opisuje przykłady działalności gospodarczej w różnych sektorach gospodarki narodowej związanych z gospodarką morską • wymienia czynniki lokalizacji przemysłu zaawansowanych technologii • omawia zmiany czynników lokalizacji przemysłu high-tech względem tradycyjnych gałęzi przemysłu • charakteryzuje różnorodność usług występujących w Polsce • omawia wybrane atrakcje turystyczne w Polsce • wymienić obiekty wpisane na Listę UNESCO • wskazuje na mapie fizycznej Polski regiony o szczególnych walorach turystycznych • na podstawie map, danych liczbowych oraz innych materiałów źródłowych podaje konsekwencje wystąpienia powodzi • na podstawie materiałów podaje przykłady związków warunków naturalnych z kierunkami rozwoju energetyki • dokonuje podziału czynników rozwoju energetyki na przyrodnicze i pozaprzyrodnicze • na podstawie map, fotografii oraz danych liczbowych wskazuje zmiany zachodzące w wybranej strefie podmiejskiej • wymienia przykłady nowych kierunków zagospodarowania terenu w strefie podmiejskiej • na podstawie materiałów opisuje zmiany liczby zatrudnionych w różnych gałęziach przemysłu w Polsce • na podstawie mapy określa zmiany w zagospodarowaniu obszarów położonych nieopodal ważnych

Ocena	Wymagania edukacyjne
	szlaków komunikacyjnych • na podstawie materiałów udowadnia, że Kraków jest turystyczną stolicą Polski • na podstawie diagramów opisuje zmiany liczby turystów nad Bałtykiem • charakteryzuje środowisko przyrodnicze regionu oraz określa jego główne cechy na podstawie map tematycznych • dobiera odpowiednią mapę do realizacji wycieczki krajoznawczej • na podstawie dostępnych materiałów wyjaśnia korzyści płynące ze współpracy międzyregionalnej • przedstawia w dowolnej formie atrakcyjność „małej ojczyzny”.
dobry (4)	Uczeń: • z pomocą nauczyciela wymienia i wskazuje na mapie województwa i sąsiadów Polski • z pomocą nauczyciela wymienia konsekwencje rozciągłości południkowej i równoleżnikowej Polski • omawia uwarunkowania złodowaceń w Polsce • opisuje na podstawie mapy rozmieszczenie surowców mineralnych w Polsce oraz ich znacznie gospodarcze • omawia cechy klimatu Polski • wskazuje formy działalności człowieka uzależnione od warunków klimatycznych • opisuje cechy sieci rzecznej w Polsce • charakteryzuje poszczególne rodzaje lasów i typy gleb

Ocena	Wymagania edukacyjne
	• omawia cechy fizyczne wód Bałtyku i ich zależność od warunków przyrodniczych • wyjaśnia znaczenie terminów: segregacja odpadów, recykling • wymienia formy ochrony przyrody • podaje przykłady rezerwatów przyrody, parków krajobrazowych i pomników przyrody występujących w pobliżu miejsca zamieszkania • porównuje zmiany w przyroście naturalnym i rzeczywistym w Polsce • analizuje piramidę wieku i płci • omawia przyczyny migracji zagranicznych • porównuje poziom urbanizacji Polski z innymi krajami Europy • analizuje sieć miejską Polski i porównuje ją z siecią miast w Europie • porównuje strukturę zatrudnienia wg sektorów gospodarki w Polsce i w krajach Europy Zachodniej • opisuje rozmieszczenie podstawowych roślin uprawnych i zwierząt hodowlanych w Polsce • omawia na wybranych przykładach rozwój usług oraz na czym polega restrukturyzacja zakładów przemysłowych w Polsce • uzasadnia konieczność zachowania walorów dziedzictwa przyrodniczego • uzasadnia stosowanie kilku wybranych metod ochrony przeciwpowodziowej • określić wpływ sztucznych zbiorników wodnych na występowanie i skutki powodzi • na wybranych przykładach uzasadnia rozwój energetyki opartej na odnawialnych źródłach energii w Polsce • wyjaśnia związek pomiędzy warunkami pozaprzyrodniczymi a kierunkami rozwoju energetyki

Ocena	Wymagania edukacyjne
	• wyjaśnia przyczyny przenoszenia się mieszkańców i działalności gospodarczej do strefy podmiejskiej • podaje przykłady skutków społecznych i gospodarczych migracji ze wsi do miast • charakteryzuje zmiany w sektorach zatrudnienia w Polsce obserwowane po transformacji gospodarczej • wyjaśnia korzyści wynikające z lokalizacji przedsiębiorstw w pobliżu szlaków transportowych • na wybranym przykładzie określa znaczenie portu morskiego dla rozwoju przedsiębiorstw • porównuje atrakcyjność turystyczną wybranych miejsc i obiektów w Małopolsce • rozpoznaje skały występujące we własnym regionie • przedstawia w dowolnej formie przyrodnicze i kulturowe walory regionu • uzasadnia przesłanki zawierania umów partnerskich z innymi regionami • rozpoznaje w terenie główne obiekty decydujące o atrakcyjności „małej ojczyzny”.
bardzo dobry (5)	Uczeń: • z niewielką pomocą podaje nazwy województw i ich stolic oraz wskazuje je na mapie • z niewielką pomocą nauczyciela na podstawie podanych współrzędnych geograficznych wskazuje skrajne punkty Polski i Europy oraz wyjaśnia konsekwencje rozciągłości południkowej i równoleżnikowej ich obszarów • przedstawia wpływ ruchów górotwórczych i zlodowaceń w Europie na ukształtowanie powierzchni Polski

Ocena	Wymagania edukacyjne
	• wskazuje na mapie rozmieszczenie głównych rodzajów surowców mineralnych znajdujących się najbliżej miejsca zamieszkania oraz omawia ich znaczenie gospodarcze • charakteryzuje zależności między warunkami klimatycznymi a rolnictwem, turystyką i transportem • charakteryzuje dorzecza Wisły i Odry • porównuje zbiorowiska leśne w różnych częściach Polski • omawia genezę wybranych typów gleb oraz ocenia ich przydatność rolniczą • wyjaśnia zróżnicowanie zasolenia i termiki wód Bałtyku • omawia wpływ działalności człowieka na atmosferę, wody i gleby • opisuje zasady rozwoju zrównoważonego • omawia tendencje zmian liczby ludności Polski • podaje przyczyny rozwoju populacji najgęściej zaludnionych regionów Polski oraz zróżnicowania wielkości przyrostu naturalnego • porównuje i wyjaśnia zróżnicowanie narodowościowe, etniczne i wyznaniowe ludności Polski i wybranych państw europejskich • omawia zmiany, jakie zaszły w strukturze zatrudnienia w Polsce po drugiej wojnie światowej • porównuje strukturę zatrudnienia w Polsce i w innych krajach Europy • omawia konsekwencje migracji • analizuje zmiany w osadnictwie wiejskim i miejskim, identyfikuje przyczyny rozwoju miast • wymienia przykłady krajów o najwyższym i najniższym poziomie urbanizacji w Europie • formułuje wniosek dotyczący związku między strukturą zatrudnienia oraz Produktem Krajowym Brutto

Ocena	Wymagania edukacyjne
	a poziomem rozwoju gospodarczego • wyjaśnia wpływ zmienności pogody na rolnictwo w Polsce • wyjaśnia przyczyny zróżnicowania rozmieszczenia roślin uprawnych w Polsce • omawia występowanie chowu zwierząt w Polsce • wskazuje związek między oszczędzaniem energii a pozytywnym wpływem na przyrodę • wskazuje na mapie lokalizację Krakowskiego Parku Technologicznego i Doliny Lotniczej i omawia ich wpływ na przemysł w Polsce • wskazuje przykłady sukcesów polskich przedsiębiorstw branży high-tech na arenie międzynarodowej • omawia wpływ mieszkańców Polski na rozwój kulturowy kraju • uzasadnia konieczność zachowania walorów dziedzictwa przyrodniczego • analizuje i porównuje konsekwencje stosowania różnych metod ochrony przeciwpowodziowej oraz określa wpływ zabudowy obszarów zalewowych i sztucznych zbiorników wodnych na występowanie i skutki powodzi na przykładzie Dolnego Śląska i Małopolski • określa warunki przyrodnicze i pozaprzyrodnicze sprzyjające lub ograniczające produkcję energii ze źródeł nieodnawialnych i odnawialnych • identyfikuje związki między rozwojem dużych miast a zmianami w strefach podmiejskich w zakresie użytkowania i zagospodarowania terenu, stylu zabudowy oraz struktury ludności na przykładzie obszarów metropolitalnych Warszawy i Krakowa • wyjaśnia wpływ migracji na strukturę wieku i zmiany w zaludnieniu na obszarach wiejskich • wykazuje wpływ przemian politycznych i gospodarczych w Polsce po 1989 roku na zmiany struktury

Ocena	Wymagania edukacyjne
	zatrudnienia • identyfikuje związki między przebiegiem autostrad i dróg ekspresowych a lokalizacją przedsiębiorstw przemysłowych, centrów logistycznych i handlowych w obszarze metropolitalnym Wrocławia oraz między transportem morskim a lokalizacją inwestycji przemysłowych i usługowych na przykładzie Trójmiasta • określa wpływ walorów przyrodniczych Pobrzeża Bałtyku oraz dziedzictwa kulturowego Małopolski na rozwój turystyki na tych obszarach • prezentuje główne cechy struktury demograficznej ludności i gospodarki regionu na podstawie wyszukanych danych statystycznych i map tematycznych • projektuje trasę wycieczki krajoznawczej po własnym regionie na podstawie wyszukanych źródeł informacji • dyskutuje na temat form współpracy między własnym regionem a partnerskimi regionami zagranicznymi.
celujący (6)	Uczeń: • doskonale opanował umiejętności zapisane w podstawie programowej • samodzielnie rozwiązuje problemy i ćwiczenia o dużym stopniu trudności.

Klasa 8

Tabelaryczne ujęcie szczegółowych wymagań edukacyjnych dla uczniów bez dostosowań

Ocena	Wymagania edukacyjne
niedostateczny (1)	Uczeń nie opanował wiadomości i umiejętności określonych podstawą programową.
dopuszczający (2)	Uczeń: - wskazuje na mapie umowne granice między kontynentami; odczytuje z mapy współrzędne geograficzne skrajnych punktów kontynentów - na podstawie map i klimatogramów opisuje podstawowe cechy środowiska geograficznego poszczególnych kontynentów - opisuje na podstawie map położenie fizycznogeograficzne wybranych państw - na podstawie map, wykresów, danych statystycznych opisuje podstawowe cechy gospodarki wybranych państw - podaje podstawowe zależności między środowiskiem przyrodniczym a gospodarką wybranych państw - opisuje podstawowe problemy społeczne, demograficzne, urbanizacyjne wybranych państw.
dostateczny (3)	Uczeń: - oblicza rozciągłość kontynentów - opisuje zależność pomiędzy elementami środowiska przyrodniczego kontynentów

Ocena	Wymagania edukacyjne
	• ocenia i uzasadnia poziom rozwoju gospodarczego wybranych państw i opisuje przyczyny takiego poziomu • charakteryzuje kierunki rozwoju gospodarczego wybranych państw • wskazuje zależności pomiędzy środowiskiem przyrodniczym a cechami gospodarki wybranych państw.
dobry (4)	Uczeń: • przedstawia główne cechy krajobrazów poszczególnych kontynentów • wyjaśnia genezę wybranych elementów środowiska przyrodniczego kontynentów • opisuje zależności między środowiskiem przyrodniczym a warunkami gospodarowania człowieka w wybranych regionach świata określając przyczyny występujących różnic.
bardzo dobry (5)	Uczeń: • uzasadnia na podstawie map ogólnogeograficznych i tematycznych, że Azja jest obszarem wielkich kontrastów geograficznych • wyjaśnia zróżnicowanie rozmieszczenia ludności • wykazuje związek między cechami klimatu monsunowego a rytmem upraw i „kulturą ryżu” w Azji Południowo-Wschodniej • analizuje możliwości przewidywania niebezpiecznych zjawisk sejsmicznych, atmosferycznych oraz

Ocena	Wymagania edukacyjne
	zapobiegania ich skutkom • ocenia wpływ warunków przyrodniczych i społeczno- kulturowych na rozwój gospodarczy wybranych krajów • wartościuje wpływ poszczególnych składników środowiska przyrodniczego na gospodarkę wybranych krajów świata • wyjaśnia znaczenie przemysłu nowoczesnych technologii w rozwoju gospodarczym • ocenia planowane kierunki rozwoju społeczno-gospodarczego wybranych państw • wyjaśnia zależności między wybranymi elementami środowiska przyrodniczego kontynentów • wykazuje cechy świadczące o zróżnicowaniu środowiska przyrodniczego kontynentów • nazywa i wskazuje na mapie przykładowe krainy na poszczególnych kontynentach • omawia cyrkulację mas powietrza w strefie międzyzwrotnikowej • wyjaśnia wzajemne zależności między strefami klimatycznymi i roślinnymi • wskazuje na mapie zasięgi występowania poszczególnych stref klimatyczno-roślinnych • określa kierunki zmian sposobów tradycyjnego gospodarowania w wybranych regionach świata • określa znaczenie rozwoju turystyki dla wybranych państw • przedstawia sposoby rozwiązywania problemów społeczno-politycznych w wybranych regionach świata.
celujący (6)	Uczeń:

Ocena	Wymagania edukacyjne
	- doskonale opanował umiejętności zapisane w podstawie programowej - samodzielnie rozwiązuje problemy i ćwiczenia o dużym stopniu trudności.

Tabelaryczne ujęcie szczegółowych wymagań edukacyjnych dostosowanych do indywidualnych potrzeb i możliwości ucznia z ryzykiem dysleksji, dysleksją rozwojową, dysortografią, dysgrafią, dyskalkulią

W przypadku dysgrafii nie jest wymagana precyzja przy tworzeniu rysunków, schematów. Akceptowane jest pismo drukowane i prace domowe pisane na komputerze.

W przypadku dyskalkulii oceniany jest przede wszystkim tok rozumowania, a nie techniczna strona liczenia.

Ocena	Wymagania edukacyjne
niedostateczny (1)	Uczeń nie opanował wiadomości i umiejętności określonych podstawą programową.
dopuszczający (2)	Uczeń: - z pomocą nauczyciela wskazuje na mapie umowne granice między kontynentami, odczytuje z mapy współrzędne geograficzne skrajnych punktów kontynentów - po naprowadzeniu na podstawie map i klimatogramów opisuje podstawowe cechy środowiska geograficznego poszczególnych kontynentów - po naprowadzeniu opisuje na podstawie map położenie fizycznogeograficzne wybranych państw - na podstawie map, wykresów, danych statystycznych opisuje podstawowe cechy gospodarki

Ocena	Wymagania edukacyjne
	wybranych państw • podaje podstawowe zależności między środowiskiem przyrodniczym a gospodarką wybranych państw • opisuje podstawowe problemy społeczne, demograficzne, urbanizacyjne wybranych państw.
dostateczny (3)	Uczeń: • pracując we własnym tempie, po naprowadzeniu przez nauczyciela oblicza rozciągłość kontynentów • po naprowadzeniu opisuje zależności pomiędzy elementami środowiska przyrodniczego kontynentów • ocenia i uzasadnia poziom rozwoju gospodarczego wybranych państw i opisuje przyczyny takiego poziomu • charakteryzuje kierunki rozwoju gospodarczego wybranych państw • wskazuje zależności pomiędzy środowiskiem przyrodniczym a cechami gospodarki wybranych państw.
dobry (4)	Uczeń: • pracując we własnym tempie, po naprowadzeniu przez nauczyciela przedstawia główne cechy krajobrazów poszczególnych kontynentów • wyjaśnia genezę wybranych elementów środowiska przyrodniczego kontynentów • opisuje zależności między środowiskiem przyrodniczym a warunkami gospodarowania człowieka w wybranych regionach świata określając przyczyny występujących różnic.

Ocena	Wymagania edukacyjne
bardzo dobry (5)	Uczeń: • pracując we własnym tempie, po naprowadzeniu przez nauczyciela uzasadnia na podstawie map ogólnogeograficznych i tematycznych, że Azja jest obszarem wielkich kontrastów geograficznych • wyjaśnia zróżnicowanie rozmieszczenia ludności • wykazuje związek między cechami klimatu monsunowego a rytmem upraw i „kulturą ryżu” w Azji Południowo-Wschodniej • analizuje możliwości przewidywania niebezpiecznych zjawisk sejsmicznych, atmosferycznych oraz zapobiegania ich skutkom • ocenia wpływ warunków przyrodniczych i społeczno- kulturowych na rozwój gospodarczy wybranych krajów • wartościuje wpływ poszczególnych składników środowiska przyrodniczego na gospodarkę wybranych krajów świata • wyjaśnia znaczenie przemysłu nowoczesnych technologii w rozwoju gospodarczym • ocenia planowane kierunki rozwoju społeczno-gospodarczego wybranych państw • wyjaśnia zależności między wybranymi elementami środowiska przyrodniczego kontynentów • wykazuje cechy świadczące o zróżnicowaniu środowiska przyrodniczego kontynentów • z niewielką pomocą nauczyciela nazywa i wskazuje na mapie przykładowe krainy na poszczególnych kontynentach • omawia cyrkulację mas powietrza w strefie międzyzwrotnikowej

Ocena	Wymagania edukacyjne
	• wyjaśnić wzajemne zależności między strefami klimatycznymi i roślinnymi • wskazuje na mapie zasięgi występowania poszczególnych stref klimatyczno-roślinnych • określa kierunki zmian sposobów tradycyjnego gospodarowania w wybranych regionach świata • określa znaczenie rozwoju turystyki dla wybranych państw • przedstawia sposoby rozwiązywania problemów społeczno-politycznych w wybranych regionach świata.
celujący (6)	Uczeń: • opanował umiejętności zapisane w podstawie programowej • samodzielnie rozwiązuje problemy i ćwiczenia o wyższym niż w przypadku oceny bardzo dobrej stopniu trudności.

Tabelaryczne ujęcie szczegółowych wymagań edukacyjnych dostosowanych do indywidualnych potrzeb i możliwości ucznia z niezdiagnozowanymi trudnościami szkolnymi, obniżoną sprawnością intelektualną, deficytami/dysharmonią rozwojową, zaburzeniami mowy, obniżeniem funkcji wzrokowych i słuchowych

Ocena	Wymagania edukacyjne
Niedostateczny (1)	Uczeń nie opanował wiadomości i umiejętności określonych podstawą programową.
dopuszczający (2)	Uczeń:

Ocena	Wymagania edukacyjne
	• pracując we własnym tempie, po naprowadzeniu przez nauczyciela wskazuje na mapie umowne granice między kontynentami, odczytuje z mapy współrzędne geograficzne skrajnych punktów kontynentów • po naprowadzeniu na podstawie map, klimatogramów opisuje podstawowe cechy środowiska geograficznego poszczególnych kontynentów • opisuje na podstawie map położenie fizycznogeograficzne wybranych państw • na podstawie map, wykresów, danych statystycznych opisuje podstawowe cechy gospodarki wybranych państw • podaje podstawowe zależności między środowiskiem przyrodniczym a gospodarką wybranych państw • opisuje podstawowe problemy społeczne, demograficzne, urbanizacyjne wybranych państw.
dostateczny (3)	Uczeń: • pracując we własnym tempie, po naprowadzeniu przez nauczyciela oblicza rozciągłość kontynentów • opisuje zależność pomiędzy elementami środowiska przyrodniczego kontynentów • ocenia i uzasadnia poziom rozwoju gospodarczego wybranych państw i opisuje przyczyny takiego poziomu • charakteryzuje kierunki rozwoju gospodarczego wybranych państw • wskazuje zależności pomiędzy środowiskiem przyrodniczym a cechami gospodarki wybranych państw.

Ocena	Wymagania edukacyjne
dobry (4)	Uczeń: • pracując we własnym tempie, po naprowadzeniu przez nauczyciela, przedstawia główne cechy krajobrazów poszczególnych kontynentów • wyjaśnia genezę wybranych elementów środowiska przyrodniczego kontynentów • opisuje zależności między środowiskiem przyrodniczym a warunkami gospodarowania człowieka w wybranych regionach świata określając przyczyny występujących różnic.
bardzo dobry (5)	Uczeń: • pracując we własnym tempie, po naprowadzeniu przez nauczyciela uzasadnia na podstawie map ogólnogeograficznych i tematycznych, że Azja jest obszarem wielkich kontrastów geograficznych • wyjaśnia zróżnicowanie rozmieszczenia ludności • wykazuje związek między cechami klimatu monsunowego a rytmem upraw i „kulturą ryżu” w Azji Południowo-Wschodniej • analizuje możliwości przewidywania niebezpiecznych zjawisk sejsmicznych, atmosferycznych oraz zapobiegania ich skutkom • ocenia wpływ warunków przyrodniczych i społeczno- kulturowych na rozwój gospodarczy wybranych krajów • wartościuje wpływ poszczególnych składników środowiska przyrodniczego na gospodarkę wybranych krajów świata

Ocena	Wymagania edukacyjne
	• wyjaśnia znaczenie przemysłu nowoczesnych technologii w rozwoju gospodarczym • ocenia planowane kierunki rozwoju społeczno-gospodarczego wybranych państw • wyjaśnia zależności między wybranymi elementami środowiska przyrodniczego kontynentów • wykazuje cechy świadczące o zróżnicowaniu środowiska przyrodniczego kontynentów • nazywa i wskazuje na mapie przykładowe krainy na poszczególnych kontynentach • omawia cyrkulację mas powietrza w strefie międzyzwrotnikowej • wyjaśnia wzajemne zależności między strefami klimatycznymi i roślinnymi • wskazuje na mapie zasięgi występowania poszczególnych stref klimatyczno-roślinnych • określa kierunki zmian sposobów tradycyjnego gospodarowania w wybranych regionach świata • określa znaczenie rozwoju turystyki dla wybranych państw • przedstawia sposoby rozwiązywania problemów społeczno-politycznych w wybranych regionach świata.
celujący (6)	Uczeń: • opanował umiejętności zapisane w podstawie programowej • samodzielnie rozwiązuje problemy i ćwiczenia o wyższym niż w przypadku oceny bardzo dobrej stopniu trudności.

Tabelaryczne ujęcie szczegółowych wymagań edukacyjnych dostosowanych do indywidualnych potrzeb i możliwości ucznia z nadpobudliwością psychoruchową, ADHD, trudnościami z koncentracją uwagi, zaburzeniami emocjonalnymi, zaburzeniami w relacjach społecznych

Ocena	Wymagania edukacyjne
niedostateczny (1)	Uczeń nie opanował wiadomości i umiejętności określonych podstawą programową.
dopuszczający (2)	Uczeń: • pracując we własnym tempie wskazuje na mapie umowne granic między kontynentami, odczytuje z mapy współrzędne geograficzne skrajnych punktów kontynentów • po naprowadzeniu przez nauczyciela na podstawie map, klimatogramów opisuje podstawowe cechy środowiska geograficznego poszczególnych kontynentów • opisuje na podstawie map położenie fizycznogeograficzne wybranych państw • na podstawie map, wykresów, danych statystycznych opisuje podstawowe cechy gospodarki wybranych państw • podaje podstawowe zależności między środowiskiem przyrodniczym a gospodarką wybranych państw • opisuje podstawowe problemy społeczne, demograficzne, urbanizacyjne wybranych państw.
dostateczny (3)	Uczeń: • z niewielką pomocą nauczyciela oblicza rozciągłość kontynentów • opisuje zależność pomiędzy elementami środowiska przyrodniczego kontynentów

Ocena	Wymagania edukacyjne
	• ocenia i uzasadnia poziom rozwoju gospodarczego wybranych państw i opisuje przyczyny takiego poziomu • charakteryzuje kierunki rozwoju gospodarczego wybranych państw • wskazuje zależności pomiędzy środowiskiem przyrodniczym a cechami gospodarki wybranych państw.
dobry (4)	Uczeń: • pracując we własnym tempie przedstawia główne cechy krajobrazów poszczególnych kontynentów • wyjaśnia genezę wybranych elementów środowiska przyrodniczego kontynentów • opisuje zależności między środowiskiem przyrodniczym a warunkami gospodarowania człowieka w wybranych regionach świata, określając przyczyny występujących różnic.
bardzo dobry (5)	Uczeń: • pracując we własnym tempie uzasadnia na podstawie map ogólnogeograficznych i tematycznych, że Azja jest obszarem wielkich kontrastów geograficznych • wyjaśnia zróżnicowanie rozmieszczenia ludności • wykazuje związek między cechami klimatu monsunowego a rytmem upraw i „kulturą ryżu” w Azji Południowo- Wschodniej • analizuje możliwości przewidywania niebezpiecznych zjawisk sejsmicznych, atmosferycznych oraz

Ocena	Wymagania edukacyjne
	zapobiegania ich skutkom • ocenia wpływ warunków przyrodniczych i społeczno- kulturowych na rozwój gospodarczy wybranych krajów • wartościuje wpływ poszczególnych składników środowiska przyrodniczego na gospodarkę wybranych krajów świata • wyjaśnia znaczenie przemysłu nowoczesnych technologii w rozwoju gospodarczym • ocenia planowane kierunki rozwoju społeczno - gospodarczego wybranych państw • wyjaśnia zależności między wybranymi elementami środowiska przyrodniczego kontynentów • wykazuje cechy świadczące o zróżnicowaniu środowiska przyrodniczego kontynentów • nazywa i wskazuje na mapie przykładowe krainy na poszczególnych kontynentach • omawia cyrkulację mas powietrza w strefie międzyzwrotnikowej • wyjaśnia wzajemne zależności między strefami klimatycznymi i roślinnymi • wskazuje na mapie zasięgi występowania poszczególnych stref klimatyczno- roślinnych • określa kierunki zmian sposobów tradycyjnego gospodarowania w wybranych regionach świata • określa znaczenie rozwoju turystyki dla wybranych państw • przedstawia sposoby rozwiązywania problemów społeczno-politycznych w wybranych regionach świata.
celujący (6)	Uczeń:

Ocena	Wymagania edukacyjne
	- doskonale opanował umiejętności zapisane w podstawie programowej - samodzielnie rozwiązuje problemy i ćwiczenia o dużym stopniu trudności.

Tabelaryczne ujęcie szczegółowych wymagań edukacyjnych dostosowanych do indywidualnych potrzeb i możliwości ucznia z trudnościami adaptacyjnymi – językowymi z powodu przesiedlenia

Uczeń z trudnościami adaptacyjnymi - językowymi z powodu przesiedlenia – na każdą ocenę może korzystać z pomocy tłumacza i/lub innej dodatkowej pomocy w celu wytłumaczenia zadania, polecenia.

Ocena	Wymagania edukacyjne
Niedostateczny (1)	Uczeń nie opanował wiadomości i umiejętności określonych podstawą programową.
dopuszczający (2)	Uczeń: - wskazuje na mapie umowne granic między kontynentami, odczytuje z mapy współrzędne geograficzne skrajnych punktów kontynentów - po naprowadzeniu przez nauczyciela na podstawie map, klimatogramów opisuje podstawowe cechy środowiska geograficznego poszczególnych kontynentów - opisuje na podstawie map położenie fizycznogeograficzne wybranych państw - na podstawie map, wykresów, danych statystycznych opisuje podstawowe cechy gospodarki wybranych państw - podaje podstawowe zależności między środowiskiem przyrodniczym a gospodarką wybranych państw

Ocena	Wymagania edukacyjne
	opisuje podstawowe problemy społeczne, demograficzne, urbanizacyjne wybranych państw.
dostateczny (3)	Uczeń: - oblicza rozciągłość kontynentów - pracując we własnym tempie opisuje zależność pomiędzy elementami środowiska przyrodniczego kontynentów - ocenia i uzasadnia poziom rozwoju gospodarczego wybranych państw i opisuje przyczyny takiego poziomu - charakteryzuje kierunki rozwoju gospodarczego wybranych państw - wskazuje zależności pomiędzy środowiskiem przyrodniczym a cechami gospodarki wybranych państw.
dobry (4)	Uczeń: - pracując we własnym tempie przedstawia główne cechy krajobrazów poszczególnych kontynentów - wyjaśnia genezę wybranych elementów środowiska przyrodniczego kontynentów - opisuje zależności między środowiskiem przyrodniczym a warunkami gospodarowania człowieka w wybranych regionach świata określając przyczyny występujących różnic.
bardzo dobry (5)	Uczeń:

Ocena	Wymagania edukacyjne
	• pracując we własnym tempie uzasadnia na podstawie map ogólnogeograficznych i tematycznych, że Azja jest obszarem wielkich kontrastów geograficznych • wyjaśnia zróżnicowanie rozmieszczenia ludności • wykazuje związek między cechami klimatu monsunowego a rytmem upraw i „kulturą ryżu” w Azji Południowo- Wschodniej • analizuje możliwości przewidywania niebezpiecznych zjawisk sejsmicznych, atmosferycznych oraz zapobiegania ich skutkom • ocenia wpływ warunków przyrodniczych i społeczno- kulturowych na rozwój gospodarczy wybranych krajów • wartościuje wpływ poszczególnych składników środowiska przyrodniczego na gospodarkę wybranych krajów świata • wyjaśnia znaczenie przemysłu nowoczesnych technologii w rozwoju gospodarczym • ocenia planowane kierunki rozwoju społeczno-gospodarczego wybranych państw • wyjaśnia zależności między wybranymi elementami środowiska przyrodniczego kontynentów • wykazuje cechy świadczące o zróżnicowaniu środowiska przyrodniczego kontynentów • nazywa i wskazuje na mapie przykładowe krainy na poszczególnych kontynentach • omawia cyrkulację mas powietrza w strefie międzyzwrotnikowej • wyjaśnia wzajemne zależności między strefami klimatycznymi i roślinnymi • wskazuje na mapie zasięgi występowania poszczególnych stref klimatyczno- roślinnych • określa kierunki zmian sposobów tradycyjnego gospodarowania w wybranych regionach świata

Ocena	Wymagania edukacyjne
	• określa znaczenie rozwoju turystyki dla wybranych państw • przedstawia sposoby rozwiązywania problemów społeczno-politycznych w wybranych regionach świata.
celujący (6)	Uczeń: • doskonale opanował umiejętności zapisane w podstawie programowej • samodzielnie rozwiązuje problemy i ćwiczenia o dużym stopniu trudności.

Ocenę wyższą otrzymuje uczeń, który spełnia wszystkie wymagania ocen niższych – pozytywnych.

Autor: Karolina Ciebiada - Gryś

Koordinator do spraw dostępności: Agnieszka Nowicz - Chojnacka